

hvorpaa Skolelærerne kaldes, ere ubegrundede og kun fremkomne fra Personer, som ikke kunne komme frem ad denne Vej og altsaa sætte Hensynet til Skolelærerne høiere end Hensynet til Skolernes bedst mulige Besjergelse. Derfra troer jeg, at disse Klager komme, og dersom man faaer en saadan Ret, som jeg tænker mig, til Indstilling af 3 Ansøgere, er jeg ogsaa ganske vis paa, at der fra flere Sider vil komme stærke Klager over denne Balmgaade, thi der vil altid findes Candidater og Præster, som ikke kunne skaffe sig Embede gennem Indstilling fra Menighedene, og som derfor ere tilbøielige til at fordømme denne Indretning. Men Embederne ere ikke til for Embedsmændenes Skyld; Bedkommende ere frivillig, slaaede ind paa Embedsveien, og det er Embedernes bedst mulige Besjergelse for dem, der skulle nyde godt af Embederne, som der skal tages Hensyn til; dette maa man sætte foran ethvert andet Hensyn og navnlig ethvert personligt Hensyn. Jeg vil ikke opholde det ærede Thing længere. Jeg har fremhævet de Hovedpunkter, som jeg ikke paa nogen Maade kan give min Stemme, og jeg haaber, at Thinget gennem den senere Behandling vil komme til at forandre disse Bestemmelser i den Retning, som jeg ønsker.

Jagd: Jeg skal ikke indlade mig paa en Kritik af Lovforslagets enkelte Bestemmelser, da det i Hovedsagen saa lidet fyldestgjør de Ønsker og Forhaabninger, som jeg vilde knytte til et Lovforslag af denne Beskaffenhed, naar det skulde tilfredsstille mig. Jeg skal imidlertid ikke paa denne Tid af Dagen komme ind paa dette Hovedspørgsmaal, men ligesom jeg i Meget kan slutte mig til en æret foregaaende Taler, blandt Andet ogsaa deri, at det vel ikke kan ansees for givet, at der er en saa uimodstaaelig Trang tilstede her omkring i Landet hos Menighederne, at dette Lovforslag absolut og nødvendig maa finde sin Afgjørelse i dette Dieblik, saaledes vil jeg sige, at naar man erkjender, at denne Trang er tilstede, er jeg fuldstændig enig med ham i, at den aldeles ikke fyldestgøres ved dette Lovforslag. Der er to Standpunkter, der ved Bestemmelsen af de Regler, hvorefter Præsterne

skulle kaldes, bestandig kæmpe mod hinanden, og skjøndt de ikke komme klart frem, ligge de dog mere eller mindre tydelig paa Bunden af den hele Bedømmelse af Forholdet. Det ene Standpunkt er det, hvorfra man væsentlig retter sin Opmærksomhed paa Candidaternes, paa Præsternes Egenstaber, og hvorfra man anseer det for at være af største Bigtighed, at Ansættelsen skeer saaledes, at den virkelig meest kvalificerede Præst bliver foretrukket for den mindre kvalificerede, og det andet Standpunkt er det, hvorfra man ikke seer paa Præstens Person eller har den store Ængstelse for at varetage en retfærdig Fordeling af Kaldene mellem Candidaterne, men hvor man væsentlig seer paa at tilfredsstille den kristelige Trang, der findes hos Menighederne. Disse to Hensyn falde langt fra sammen, idet man maa sige, at en overordentlig kundskabsrig og høit begavet Mand ofte kan være i den allerringeste Grad i Besiddelse af de Egenstaber, som fordrer for, at han i en eller anden Menighed kan fyldestgjøre sin Opgave som Sjelfører. Der kræves hertil visse Egenstaber hos Manden, saasom Evne til at kunne leve sammen med Befolkningen og trænge ind i dens Hjertelag og hele aandelige Interesse. Dette er Hovedsagen, og det er Noget, som kan være meget forskjelligt fra hans Maal af Kundskaber og øvrige Ugteværdighed som Menneffe. Det forekommer mig, at disse to Interesser i deres Væsen ere saa forskjellige fra hinanden, at de ere næsten uforligelige; thi, ihvorvel jeg ikke har nogensomhelst Tvivl om, at ikke alene den nuværende, men ogsaa hvilken som helst anden Regjering vil bestræbe sig for paa den bedst mulige Maade at værne om Menighedernes Interesse og skaffe Menighederne Præster, som de kunne være tjente med, saa troer jeg dog, at det er aldeles uundgaaeligt, at enhver Regjering hovedsagelig maa være henvist til at fæste Blikket paa Præstens Personlighed og iagttage det saakaldte Retfærdighedshensyn, saa at den, man anseer for den dygtigste og hæderligste og meest fortjente Mand, foretraktes for Andre, uagtet denne høit fortjente og hæderlige Mand mulig er aldeles uskikket til at opfylde sin Pligt som Sjelfører i Menigheden. Det er disse to omtalte Stand-